

**UCHWAŁA NR LXVI/422/2023
RADY GMINY ŁĄDEK**

z dnia 8 lutego 2023 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) w związku z art. 6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) Rada Gminy Łądek uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2027” w brzmieniu załącznika do uchwały

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łądek

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2023 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE NA LATA 2023 - 2027**

WSTĘP

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw aspołecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową.

Rodzina to mała grupa społeczna, stanowiąca załączek szerszej społeczności. Jest ona niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro, państwo ma obowiązek uwzględniać w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielenie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej.

Ważną rolę w rodzinie odgrywają relacje panujące pomiędzy jej członkami, które winny być oparte na miłości i zrozumieniu. Niestety nie zawsze tak jest, czasem relacje te ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc w rodzinie rodzi szkodliwe konsekwencje, jest źródłem lęku, bólu i poczucia bezsilności. Żaden człowiek nie powinien być narażony na przemoc w rodzinie, która ma swój szczególny wymiar, ponieważ to rodzina powinna, swym członkom, gwarantować bezpieczny i harmonijny rozwój kształtujący osobowość człowieka, system norm i wartości. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249) nakłada na gminy obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenia pośrednictwa i interwencji w przypadku jej zaistnienia, w szczególności poprzez działania edukacyjne, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. Konieczność podejmowania zdecydowanych działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika również z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Jednym z kierunków działań do zrealizowania celów operacyjnych jest opracowanie i realizacja lokalnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W Programie określono problem przemocy w rodzinie, zadania podmiotów działających na

rzecz przeciwdziałania i diagnozę zjawiska przemocy. Dokładnie sprecyzowano cele i założenia Programu. W Programie wskazano również źródła finansowania działań wynikających z Programu w kolejnych latach realizacji. Opisano też przewidywane procedury monitorowania realizacji tych zadań.

Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie powoduje, że działania określone w Programie powinny zostać podjęte jak najszybciej. Niektóre z tych działań mają charakter długofalowy i ich realizacja rozciągnie się na lata kolejne. Ponadto w toku realizacji Programu zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie będą zmieniać się w miarę potrzeb, sytuacji społecznej, warunków życia rodzin. Wymagać to będzie w kolejnych latach określania szczegółowych zadań dla wszystkich podmiotów realizujących Program. Dlatego też Program zakłada współpracę wielu służb, instytucji i organizacji pozarządowych, określa kierunki działań prewencyjnych, proponuje działania zwiększające kompetencje, profesjonalizm osób pomagających.

ROZDZIAŁ I

1. PODSTAWY PRAWNE PRZECIWDZIAŁANIU ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Definiuje ona pojęcie przemocy w rodzinie, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Określa zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz wobec jej sprawców. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego następujące zadania: tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie; prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia; tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Pozostałe akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy to:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40),

2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.),
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 1375 z późn. zm.),
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny (Dz. U. z 2011 nr 81 poz. 448)
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie Procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta (Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245)
7. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Lądek
8. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1359),
9. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

2. OKREŚLENIE PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc definiowana jest poprzez różne dziedziny nauki, stąd często określana jest jako wieloaspektowa. Przemoc w rodzinie zwana również przemocą domową, zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie to: *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu, a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”*

Przemoc każdorazowo widziana jest jednak jako intencjonalne działanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił, narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody.

Przemoc w rodzinie jest niepokojącym zjawiskiem i poważnym problemem społecznym, co wiąże się z koniecznością poszukiwania nowych metod walki z jej przejawami i skutkami

ochrony pokrzywdzonych oraz modernizacja dotychczasowych działań pomocowych w tym zakresie. W celu zmiany sytuacji osób pokrzywdzonych i wyeliminowania przemocy, niezbędne jest stworzenie systemu wsparcia dla osób doznających przemocy, uświadomienie im negatywnych skutków pozostawania biernym wobec przemocy, a także wzmocnienie w dalszym rozwoju i funkcjonowaniu.

2.1 Definicja przemocy

Przemoc rozumiana jest jako akt, który godzi w wolność osobistą jednostki i zmuszanie jej do zachowań niezgodnych z własną wolą. Przenosi się ona także na grunt rodzinny i jest w nim często spotykanym zjawiskiem, niezależnym od kultury, wyznania, środowiska, wykształcenia, poziomu intelektualnego czy przynależności do grupy społecznej. Przemoc w rodzinie bez wątpienia jest zachowaniem poniżającym jednostkę, powodującym obrażenia fizyczne, często równocześnie naruszając w ten sposób przepisy prawa. Rzadko bywa to incydent jednorazowy, zwykle staje się jednym z wielu ogniw w łańcuchu agresji. Szczególną kategorią jest przemoc domowa, nazywana też przemocą w rodzinie. Jest to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciwko członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody. Doświadczają jej kobiety, ale także dzieci, osoby starsze, chore, a czasami również mężczyźni. Pojęcie przemocy w rodzinie obejmuje wszelkie odmiany złego traktowania tych członków rodziny, którzy nie są w stanie się bronić. Przemoc człowieka wobec drugiej osoby znana jest od wielu lat. Problem przemocy jest coraz częściej analizowany przez specjalistów pod kątem fizycznego i emocjonalnego wpływu na psychikę człowieka. Wielu fachowców z dziedziny psychologii, socjologii i pedagogiki określa przemoc jako zjawisko negatywne, destrukcyjne i w sposób zdecydowany wpływa na emocje i psychikę każdego człowieka i jego rodziny. Przemoc to wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej oraz psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnej relacji. W ujęciu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy z dnia 29 lipca 2005 r. przemoc definiuje się jako „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa i dobra osobiste członka rodziny, a także innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc może przybierać wiele form – od fizycznego lub seksualnego ataku do emocjonalnego poniżenia.

2.2 Rodzaje i formy przemocy

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy. Najczęściej występującymi są:

a) przemoc fizyczna – to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej; obejmująca różne formy znęcania się, w tym m.in. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy.

Skutkami przemocy są: uszkodzenia ciała, urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia, choroby powstające w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczucie zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne.

b) przemoc psychiczna – to umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby, trudna do udowodnienia, uszkadzająca ze względu na bardzo osobiste często intymne obszary życia człowieka; formami przemocy jest poniżanie, wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć - zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb.

Skutkami przemocy są: zniszczenie poczucia własnej wartości, godności, poczucia mocy sprawczej ofiary, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu, wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, stały strach, ciągły lęk, utrata nadziei, uzależnienie od prześladowcy, choroby psychosomatyczne, zaburzenia snu.

c) przemoc seksualna – wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieśczoł i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych.

Skutkami przemocy są: obniżona samoocena i poczucia własnej wartości, godności utrata poczucia własnej atrakcyjności, obrażenia fizyczne, ból, cierpienie, zaburzenia seksualne, uogólniona obawa przed przedstawicielami płci sprawcy przemocy.

d) przemoc ekonomiczna i zaniedbania – przemoc ekonomiczna prowadzi do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy, formą przemocy jest: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspakajanie podstawowych potrzeb materialnych, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia itp.

Skutkami przemocy są: całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspakajanie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności, wartości, znalezienie się bez środków do życia.

Zaniedbanie stanowi ogół zachowań polegający na niezaspakajaniu potrzeb zarówno fizycznych jak i psychicznych, naruszenie obowiązku opieki względem zależnych osób bliskich. Zaniedbanie jest formą przemocy ekonomicznej i objawia się jako np.: nie przekazywanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: jak np. mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka itp. W konsekwencji powoduje stopniowe wycofywanie się osoby doświadczającej przemocy z wszelkiej aktywności.

Stosunkowo nową formą przemocy jest **Cyberprzemoc** to inaczej przemoc dokonywana za pośrednictwem sieci internetowej i urządzeń elektronicznych. Sprawcy cyberprzemocy wykorzystują nowoczesne technologie informacyjne oraz komunikacyjne do wyrządzania krzywdy poszczególnym osobom lub całej grupie osób. Przemoc ta przybiera wymiar psychiczny i społeczny. **Cyberprzemoc obejmuje różne formy przemocy, które mają na celu nękanie, szantażowanie, straszenie ofiary, a także jej ośmieszanie i kompromitację.** Sprawca najczęściej wysyła obraźliwe informacje, grafiki lub zdjęcia, a także przekazy audiowizualne w formie filmików, dotyczących prześladowanej osoby. Robi to za pośrednictwem: mediów społecznościowych, poczty elektronicznej, blogów, komunikatorów internetowych i komórkowych, takich jak SMS-y czy MMS-y.

2.3 Fazy cyklu przemocy

Zdecydowana większość osób nie doświadcza przemocy w sposób ciągły, gdyż przemoc ma tendencję do powtarzania się według określonej, zauważalnej prawidłowości. Aby móc lepiej zrozumieć dlaczego osobom doznającym przemocy tak trudno zmienić swoją sytuację, ważne jest przyjrzenie się specyfice relacji między osobą stosującą przemoc, a ofiarą.

Charakterystyczną cechą zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

- 1) Faza narastającego napięcia – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak np. przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. Sprawca jest stale poirytowany i prowokuje kłótnie. Ofiara stara się za wszelką cenę uspokoić sytuację zaspakajając żądania partnera i robiąc wszystko by poprawić mu nastrój. Często sama obarcza się winą za jego zachowanie i dąży do zadośćuczynienia i uszczęśliwienia sprawcy. Przyczyny narastającego napięcia mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia, które spiętrzają napięcie. Sytuacja staje się nie do zniesienia i pojawia się agresja.
- 2) Faza ostrej i gwałtownej przemocy – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na ofierze. Ta faza trwa stosunkowo krótko, ale może się zakończyć dramatycznie: pobiciem, uszkodzeniem ciała, a nawet śmiercią zaatakowanej osoby. W trakcie ataku ofiara robi wszystko, żeby ochronić siebie i uspokoić partnera. Zabiegi te jednak rzadko przynoszą pożądany skutek. Wraz z ustaniem aktu przemocy ofiara znajduje się w stanie szoku, nie chce uwierzyć w to, co się stało. Pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, ale także złość, która powoduje, że najczęściej w tej fazie trwania przemocy osoby, które jej doznały decydują się na wezwanie pomocy i złożenie skargi, a więc początkują interwencję w sytuacji przemocy w rodzinie. Jeśli osoba zagrożona przemocą nie zgłosi się do właściwych instytucji po pomoc, jest to ostatni moment by przerwać cykl przemocy, nim rozpocznie się ona na nowo.
- 3) Faza miodowego miesiąca – faza ta zaczyna się, gdy sprawca wyładowuje swoje emocje, a następnie orientuje się, że przekroczył granicę. Może być to związane z dotkliwym pobiciem, skrzywdzeniem dziecka, próbą samobójczą lub realną możliwością odejścia ofiary. Sprawca przeprosza ofiarę, obiecuje poprawę i żałuje za swoje zachowanie. Staje się zupełnie innym człowiekiem – nie jest agresywny, nie pije, przejmuje większą część obowiązków domowych. Głośno mówi o tym, że nie był sobą, nie wie dlaczego to zrobił i przekonuje, że przecież nie jest zły. Ofiara czuje miłość, akceptację, ciepło i sympatię sprawcy. Wszystko wraca do stanu sprzed pierwszego aktu przemocy, relacja wygląda na zdrową i udaną. W tej fazie wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Ofiara wierzy, że przemoc już się nie powtórzy, tłumaczy i usprawiedliwia zachowanie sprawcy.

Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu, a akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i niebezpieczne dla ofiary.

2.4 Ofiary i sprawcy przemocy

Ofiary przemocy w rodzinie to przede wszystkim: dzieci, w tym w domu i w grupie rówieśniczej, współmałżonek – zwykle kobieta, osoby starsze, osoby niepełnosprawne, osoby molestowane, osoby mobbingowane.

Cechy charakteryzujące ofiary przemocy: zaniżone poczucie własnej wartości, poczucie braku wpływu na własne życie, silna zależność, lęk, obniżony nastrój, drażliwość, izolacja społeczna, nadużywanie alkoholu, leków, dolegliwości psychosomatyczne, brak szacunku dla siebie, poczucie winy, obwinianie siebie za akty przemocy, poczucie winy, zaburzenia snu, niski status socjoekonomiczny, bieda, uzależnienie od alkoholu, przemoc w rodzinie pierwotnej, niski status zawodowy, dysproporcja statusu między małżonkami, utrata kontroli nad życiem, bierność.

Osoby będące ofiarami przemocy domowej, doświadczają lęku, cierpienia, bólu, bezsilności, przygnębienia i rozpacz. Psychika, a także ciało tych osób doznaje urazów. Ofiary przemocy podlegają procesowi niszczącego, rozciągniętego w czasie stresu i zagrożenia.

Sprawcy przemocy to przede wszystkim osoby:

- o niskim poczuciu własnej wartości,
- z dolegliwościami psychosomatycznymi,
- uzależnione od alkoholu, środków odurzających, leków, hazardu itp.
- które doznały przemocy w rodzinie pierwotnej,
- poniżane w dzieciństwie i zaniedbywane,
- o niskim statusie społecznym, nie jest to jednak norma,
- z zaburzeniami psychicznymi,
- nie radzące sobie w życiu zawodowym, rodzinnym
- niestabilne emocjonalnie,
- Które nie doznały miłości, czułości, akceptacji.

2.5 Skutki przemocy

Następstwa przemocy mogą być bezpośrednie, a także długotrwałe i obejmują sfery fizyczno – zdrowotne i psychologiczno – behawioralne. Do pierwszej grupy konsekwencji zaliczamy: urazy i obrażenia fizyczne takie jak: siniaki, oparzenia, rany cięte, klute, złamania, uszkodzenia wzroku, poczucie zmęczenia i niższą aktywność fizyczną, zespół bólowy, bezpłodność. Natomiast w sferze psychologiczno – behawioralnej mogą występować depresje, popadanie w uzależnienia, zaburzenia jedzenia i snu, poczucia winy, wstyd, stany lękowe, fobie, niska samoocena. Przemoc może prowadzić również do zabójstw i samobójstw. Konsekwencjami stosowania przemocy u dzieci mogą być złe wyniki w szkole, opóźnienia rozwoju, nadpobudliwość, złe relacje wśród rówieśników, przestępczość. Skutki przemocy bywają długotrwałe. Bite w latach dziecięcych osoby, w wieku dorosłym mają często negatywny stosunek do innych osób, są nieufne, mają skłonności do popadania w nałogi (alkoholizm, narkomania), mogą również stać się przestępcami. Ponadto mogą występować lęki, stany depresyjne, psychozy, obsesje, skłonności samobójcze. Dzieci doświadczające przemocy fizycznej mogą mieć uszkodzony centralny system nerwowy, zaburzenia w rozwoju umysłowym oraz osobowości, kłopoty z nauką. Tragicznym skutkiem jest stosowanie przemocy przez osoby, które były maltretowane w dzieciństwie wobec swoich bliskich.

Stosowanie przemocy wobec osób najbliższych jest przestępstwem ściganym z urzędu kwalifikowanym z art. 207 ustawy Kodeksu postępowania karnego, który stanowi:

- § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.
- § 2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.
- § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub § 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Najczęściej podejmowanymi oddziaływaniami na rzecz pomocy ofiarom są: interwencja, udzielanie schronienia, informacja, edukacja, wsparcie emocjonalne, wsparcie psychologiczne, terapia, pomoc prawna, pomoc pedagogiczna, pomoc materialna. Warto zaznaczyć, że w ramach procedury Niebieskie Karty Zespół Interdyscyplinarny, bądź grupa robocza na podstawie art.12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz na

podstawie art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego zawiadamia prokuraturę lub policję o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na podstawie art. 12a nadaje uprawnienie związane z procedurą postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą. Decyzję tę podejmuje pracownik socjalny wspólnie z funkcjonariuszem policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką. Kolejnym przykładem działań podejmowanych zgodnie z zasadą niesienia profesjonalnej pomocy jest systematyczny monitoring sytuacji w rodzinie. Dzięki temu możliwa jest weryfikacja, kontynuacja wsparcia oraz ciągła aktualizacja planu pomocy.

3. SYTUACJA DOTYCZĄCA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE GMINY ŁĄDEK

Diagnoza problemu występowania przemocy w rodzinie jest pierwszym i niezbędnym etapem przygotowania Programu. Opisuje rozmiar zjawiska przemocy domowej i stanu zasobów do przeciwdziałania temu zjawisku. W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest zdiagnozowanie i stałe monitorowanie rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie. Jednoznaczne określenie skali przemocy w rodzinie jest trudne, bowiem dane zgromadzone przez instytucje i podmioty, które w swej działalności mają bezpośredni lub pośredni kontakt z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, stosują różne formy typologii i klasyfikacji danych. Ze względu na specyfikę problemu oszacowanie jego skali nie jest zadaniem łatwym. Wciąż nieznana jest liczba ofiar przemocy, które w wielu przypadkach nie składają zawiadomienia o przestępstwie z różnych powodów m.in. obawy przed sprawcą, brakiem wiary w możliwości skutecznego działania wymiaru sprawiedliwości, wstydu, obawy przed wykluczeniem społecznym i innych. Należy, więc sądzić, że znaczna liczba przypadków przemocy w rodzinie pozostaje nieujawniona.

Gmina Łądek liczy 5 699 mieszkańców(stan na 31.12.2021 r.) w tym:

- Kobiety 2 835,
- Mężczyźni 2 864,
- Dzieci i młodzież płci żeńskiej w wieku do 18 roku życia 578,
- Dzieci i młodzież płci męskiej w wieku do 18 roku życia 594.

Pomocą społeczną ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy w Łądku w roku 2021 objętych było 264 osób, żyjących w 115 rodzinach.

Powody przyznania pomocy:

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	OGÓŁEM	W TYM	LICZBA OSÓB W RODZINACH
		NA WSI ⁽¹⁾	
UBÓSTWO	103	103	236
SIEROCTWO	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	2	2	2
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	13	13	59
W TYM: WIEŁODZIETNOŚĆ	5	5	33
BEZROBOCIE	48	48	141
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	32	32	58
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	49	49	95
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	15	15	48
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	12	12	36
RODZINY WIEŁODZIETNE	0	0	0
PRZEMOC W RODZINIE	1	1	4
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	0	5	0
ALKOHOLIZM	8	8	12
NARKOMANIA	0	7	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	1	1	1
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY LUB OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ	0	9	0
ZDARZENIE LOSOWE	1	1	4
SYTUACJA KRYZYSOWA	0	11	0
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	0	0	0

Tabela 1: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łądku

W praktyce przeciwdziałania przemocy od wielu lat promowane jest podejście interdyscyplinarne, jako forma współpracy między służbami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przełomowym rozwiązaniem w kierunku wzmocnienia idei pracy interdyscyplinarnej było powołanie w drodze nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w 2011 roku zespołu interdyscyplinarnego. Działalność zespołu jest ściśle związana z procedurą „Niebieskiej Karty”. Do realizacji tej procedury zostali zobligowani pracownicy socjalni, pracownicy ochrony zdrowia i oświaty, Policji oraz członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Każdy z nich w sytuacji, w której podejrzewa przemoc w rodzinie, uruchamia procedurę poprzez wypełnienie stosowanego formularza „Niebieskiej Karty A”, która następnie za pośrednictwem zespołu interdyscyplinarnego trafia do grupy roboczej, ta zaś podejmuje

pracę z rodziną. Instytucje te realizują procedurę „Niebieskiej Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Zmodyfikowana procedura „Niebieskiej Karty” przewiduje ścisłą współpracę służb realizujących zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jej celem jest zapobiegnięcie dalszemu stosowaniu przemocy w rodzinie oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy. Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Skala przemocy w rodzinie, jako zjawiska zachodzącego w środowisku zamkniętym, jest niezwykle trudna do oszacowania. Składa się na to wiele przyczyn, poczynając od braku udziału osób trzecich, oporu ofiar przed wyjawieniem sytuacji na zewnątrz ze względu na uwarunkowania społeczne, obawę przed rozpadem związku i zachowaniem sprawcy. Dokonując porównania ogólnopolskich danych dotyczących płci osób doznających przemocy i stosujących przemoc z danymi posiadanymi przez Zespół Interdyscyplinarny w Łądku można wnioskować, że w przeważającej mierze osobami stosującymi przemoc są mężczyźni, a doznającymi przemocy – kobiety i dzieci.

PŁEĆ POKRZYWDZONYCH	DANE OGÓLNOPOLSKIE (Informacja Statystyczna Komendy Głównej Policji)			DANE Z GMINY ŁĄDEK			
	2019	2020	2021		2019	2020	2021
Kobiety	65 195	62 866	55 112	Kobiety	5	8	4
Mężczyźni	10 676	10 922	9 520	Mężczyźni	0	1	1
Dzieci	12 161	11 787	11 129	Dzieci	0	0	0

Tabela 2. Dane Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Łądku, dane statystyczne KGP

Z danych pochodzących z Gminy Łądek, które znajdują odzwierciedlenie w danych ogólnopolskich wynika, że w latach 2019 – 2021 osobami doznającymi przemocy najczęściej były kobiety, a rzadziej osobami doznającymi przemocy są mężczyźni. Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, przeżywają wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich

zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi uczuciami sięgając po środki uzależniające. Część dzieci, zwłaszcza chłopcy, identyfikują się ze sprawcą i zaczynają się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników, jak i dorosłych. W taki sposób krąg osób pośrednio dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie, rozszerza się na osoby obce. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczali przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problem. Tak, więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą, rozszerza się też na następne pokolenia.

Poniżej reprezentujemy dane Zespołu Interdyscyplinarnego dotyczące występowania przemocy w rodzinie, w której występuje problem alkoholowy:

DANE OGÓLNOPOLSKIE				DANE Z GMINY ŁĄDEK		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
SPRAWCY PRZEMOCY Z PROBLEMEM ALKOHOLOWYM	42 585	39 798	33 622	10	14	15

Tabela 3. Dane Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Łądku, dane statystyczne KGP

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika również, iż na terenie Gminy Łądek w latach 2019 – 2021 wszczęto 29 procedury „Niebieskiej Karty”. Dane uzyskane z Posterunku Policji w Zagórowie pokazują, że na terenie Gminy Łądek przeprowadzono interwencje domowe i tak:

- w 2019 r. - 20
- w 2020 r. - 25
- w 2021 r. - 40

Ponadto w tym czasie policja przeprowadziła 29 procedury „Niebieskiej Karty”

Biorąc pod uwagę prezentowane dane obserwujemy, że ilość interwencji domowych, podejmowanych przez funkcjonariuszy Policji z roku na rok wzrasta.

ROZDZIAŁ II

1. Założenia Programu

Niniejszy Program ma na celu zwiększenie skuteczności wszechstronnych działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Łądek, zgodnych z art. 2, ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, rozumianej jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działania lub zaniechania naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną i ekonomiczną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołując cierpienia i krzywdy moralne.

Przystępując do opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2023 - 2027, przyjęto założenie, że tylko interdyscyplinarne działania mogą przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenia skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje. Przedstawiony Program jako projekt wieloletni - ma stworzyć podstawy do utworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Program w swoich założeniach uwzględnia specyfikę Gminy Łądek oraz dotychczasowe działania podejmowane na terenie gminy. Odpowiada na potrzeby różnych grup społecznych (dzieci, młodzieży, osób starszych itd.) doznających przemocy w rodzinie oraz problemy wskazywane przez społeczności lokalne. Zakłada współpracę wielu służb, instytucji i organizacji pozarządowych. Określa też kierunki działań prewencyjnych, wskazuje zadania pomocowe kierowane do poszczególnych członków rodzin, w których ten problem występuje oraz proponuje działania zwiększające kompetencje i profesjonalizm osób pomagających. Program przewiduje również monitoring, ewaluację i superwizję jako metodę wspierania rozwoju zawodowego zwiększającą jakość i efektywność niesionej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie. Warunkiem osiągnięcia celów Programu jest włączenie się w jego realizację Urzędu Gminy oraz podpisanie porozumień o współpracy z partnerami z kluczowych dla przeciwdziałania przemocy w rodzinie sektorów, w tym m. in. z policją, sądem, prokuraturą. Zakłada się, że w efekcie realizacji Programu nastąpi wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, że jak największa liczba przypadków przemocy będzie rozpoznawana wcześniej jak również zostanie uruchomiony (oparty na procedurach i standardach) zintegrowany i efektywny

system pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.

2. Cele Programu

Celem Programu jest:

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie umiejętności diagnozowania przemocy w rodzinie i podejmowania skutecznych interwencji przez przedstawicieli różnych instytucji,
- zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- podejmowanie i wspieranie działań zmierzających do podnoszenia świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności pomocy oraz poprawa skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec sprawców przemocy.

Powyższe cele będą realizowane przez:

- systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie
- podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie
- udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie
- podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie
- oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie
- zwiększenie dostępności i skuteczności działań korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy

3. Adresaci programu:

- 1) ofiary przemocy
- 2) sprawcy przemocy
- 3) rodziny i inne osoby uwikłane w przemoc
- 4) świadkowie przemocy
- 5) przedstawiciele władz lokalnych
- 6) przedstawiciele instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie
- 7) społeczność lokalna Gminy Łądek

4. Realizatorzy Programu:

Pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie mają obowiązek świadczyć:

- 1) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 3) Policja
- 4) Gmina
- 5) Prokuratura
- 6) Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 7) placówki oświatowe
- 8) placówki służby zdrowia
- 9) organizacje pozarządowe

Gmina - Obowiązek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie w rodzinie z problemem alkoholowym, spoczywa także na samorządach lokalnych. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, do zadań własnych gminy należy m.in. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Możliwości działań na rzecz pomocy ofiarom przemocy domowej podejmowanych na terenie gmin: Udostępnienie rodzinom, w których występuje przemoc, pomocy psychologicznej i prawnej, poprzez:

- tworzenie i realizację programu,
- kampanie społeczne informacyjno – edukacyjne
- tworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego;

Zespół Interdyscyplinarny - Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest koordynowanie działań instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności diagnozowanie problemu przemocy, podejmowanie działań w środowiskach zagrożonych przemocą, inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą oraz rozpowszechnianie informacji o możliwościach udzielania pomocy. Zadaniem Zespołu jest również inicjowanie działań w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie. Członkami Zespołu są przedstawiciele: pomocy społecznej, policji, oświaty, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi i przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład Zespołu mogą wchodzić też prokuratorzy. Zespół Interdyscyplinarny powołuje Grupy Robocze mające na celu budowanie i realizację strategii postępowania dla konkretnej

rodziny dotkniętej przemocą. W skład grupy roboczej wchodzi przedstawiciele służb i instytucji posiadających kompetencje do pracy przy rozwiązywaniu specyficznych problemów w konkretnej rodzinie (wśród nich mogą być członkowie ZI) skład grupy roboczej jest zawsze dobierany w zależności od potrzeb rodziny.

Pomoc społeczna - celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom, rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomocy społecznej udziela się m.in. w przypadku: ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Każda z tych sytuacji może sprzyjać występowaniu przemocy lub z niej wynikać. Pracownik socjalny w ramach swoich obowiązków powinien:

- przeprowadzić wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji,
- przygotować plan pomocy,
- w przypadku stwierdzenia przemocy, skierować do odpowiednich instytucji zajmujących się przemocą, umieścić w schronisku oraz za zgodą osoby poszkodowanej, zwrócić się do policji o pomoc,
- prowadzić „Niebieską Kartę”.

Policja - do podstawowych zadań policji należy m.in.: - ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, - inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi, - wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Policja jest jedyną instytucją, która może interweniować przez całą dobę, dlatego interwencja taka powinna wprowadzić w rodzinie istotne zmiany, przede wszystkim ujawnienie przemocy, przerwanie izolacji rodziny, wyrównanie dysproporcji sił pomiędzy sprawcą a ofiarą oraz umożliwienie ofiarom uzyskania ciągłego wsparcia przedstawicieli różnych służb. Ogromną rolę w walce z przemocą odgrywają dzielnicowi, którzy jako pierwsi mają kontakt z pokrzywdzonymi, przyjmują zawiadomienia o przestępstwie, pouczają o przysługujących ofierze prawach, informują o placówkach niosących pomoc pokrzywdzonym, tj. schroniskach, placówkach psychologiczno-pedagogicznych.

Prokuratura - osoby poszkodowane na skutek przemocy w rodzinie, a także świadkowie mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w

trybie publiczno-skargowym lub na wniosek o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek: wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo, wyjaśnienia okoliczności czynu, zebrania i zabezpieczenia dowodów, ujęcia sprawcy, w uzasadnionym przypadku zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci dozoru policyjnego, tymczasowego aresztowania.

Sąd Rejonowy - prowadzeni sprawy karne wobec sprawców przemocy oraz sprawy opiekuńcze przed sądami rodzinnymi mającymi na celu ochronę dzieci. Prowadzi nadzory kuratorskie rodzinne i dla osób dorosłych. Do Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich można składać następujące wnioski i pozwy:

- wniosek o ograniczenie, zawieszenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej,
- wniosek o uregulowanie sposobu kontaktowania się z dziećmi,
- sprawy przeciwko nieletniemu zdemoralizowanemu albo takiemu, który popełnił czy karalny,
- wniosek o wgląd w sytuację dziecka,
- pozew o zasądzenie alimentów na dziecko,
- wniosek o zakaz osobistej styczności z dziećmi,
- wniosek o przysposobienie,
- wniosek o wydanie dziecka,
- wniosek o rozstrzygnięcie istotnych spraw dotyczących dziecka,
- wniosek o uregulowanie sposobu kontaktowania się z dziećmi,
- wniosek o nakazanie wypłacania małżonkowi wynagrodzenia za pracę drugiego małżonka.

Do Sądu Rejonowego Wydział Cywilny można składać następujące wnioski i pozwy:

- pozew o zniesienie małżeńskiej wspólności majątkowej,
- wniosek o podział majątku wspólnego,
- pozew o eksmisję.

Do Sądu Okręgowego Wydział Cywilny można składać następujące wnioski i pozwy:

- wniosek o unieważnienie małżeństwa,
- pozew o rozwód.

Służby zdrowia - głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy w rodzinie kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego, zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego. W dziedzinie pomocy ofiarom przemocy, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest: -

- rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć,
- umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
- poinformowanie ofiar o możliwościach szukania przemocy,
- poinformowanie ofiar o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
- wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach,
- w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadomienie innych służb np. pomocy społecznej, policji, gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych,
- w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejrzanых oparzeń, wykorzystania seksualnego, powiadomienie organów ścigania.

Placówki oświatowe - nauczyciel, wychowawca, pedagog, dyrektor szkoły podejrzewając, że dziecko jest ofiarą bądź świadkiem przemocy ma obowiązek:

- sporządzić jak najpełniejszą dokumentację spostrzeżeń,
- nawiązać współpracę z instytucjami pomocowymi w celu poszerzenia wiedzy na temat sytuacji dziecka,
- współuczestniczyć w tworzeniu planu pomocy dziecku i jego rodzinie w sytuacji stwierdzenia przemocy,
- powiadomić sąd rodzinny lub prokuraturę rejonową o sytuacji dziecka,
- wspierać dziecko oraz jego rodzinę podczas realizowania planu pomocy,
- monitorowania prawidłowości i skuteczności oddziaływań pomocowych,
- udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach roboczych.

Organizacje pozarządowe - informacja o działalności lokalnych organizacji

pozarządowych powinna być dostępna w każdej gminie, w przychodni, poradni, szkole, komisariacie, itp. Organizacje pozarządowe to są głównie stowarzyszenia, fundacje, kluby. W zakresie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie organizują: telefony zaufania, punkty informacyjno-konsultacyjne, ośrodki pomocy, schroniska, świetlice dla dzieci. W ramach swej działalności oferują, m.in.: -

- pomoc psychologiczną, w grupie i kontakcie indywidualnym,
- pomoc prawną, w tym pisanie pozwów, wniosków,
- pomoc socjalną,
- pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci.

Współpraca służb i instytucji Ofiary przemocy w rodzinie potrzebują zwykle pomocy psychologicznej, materialnej, socjalnej, medycznej, a także wsparcia. Niezmiernie istotna jest współpraca i przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomaganiem ofiarom przemocy, a co za tym idzie tworzenie koalicji lokalnych. Czynniki sprzyjające podniesieniu skuteczności pomocy ofiarom przemocy domowej świadczonej przez różne służby:

- 1) tworzenie zespołów pomocowych składających się z przedstawicieli różnych instytucji, np. policjant, pracownik socjalny, lekarz, pedagog,
- 2) znajomość miejsc, osób, możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- 3) konsekwentne egzekwowanie świadczeń wynikających z zadań i kompetencji poszczególnych instytucji,
- 4) podnoszenie kwalifikacji pracowników w dziedzinie zjawiska przemocy domowej oraz sposobów skutecznej interwencji i możliwości pomocy.

5. Potrzeby w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Prowadzenie systemu informacji i edukacji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Stałe doskonalenie zasobów kadrowych; wypracowanie i wprowadzenie procedur i monitorowanie przemocy w rodzinie.
- Wprowadzenie spójnego systemu współpracy i koordynacji pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową.
- Stałe monitorowanie, ewaluowanie oraz inicjowanie, wprowadzania koniecznych zmian w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- Edukacja społeczna w zakresie zjawisk przemocy w rodzinie,
- Miejsca schronienia w związku z przemocą domową.

6. MONITOROWANIE, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I ŚRODKI FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU:

6.1 Monitoring

Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

6.2 Sprawozdawczość

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego przy Urzędzie Gminy w Łądku do dnia 31 marca każdego roku przedkłada Wójtowi Gminy Łądek pisemne sprawozdanie z realizacji Programu.

6.3 Finansowanie programu

Program będzie finansowany ze środków z budżetu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łądku, oraz ze środków pochodzących z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zadania Programu mogą być również finansowane z innych źródeł w ramach programów wspólnotowych Unii Europejskiej oraz dotacji konkursowych.

Uzasadnienie
uchwały nr LXVI/422/2023
RADY GMINY ŁĄDEK
z dnia 8 lutego 2023 r.

w sprawie uchwalenia Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2027

Potrzeba podejmowania działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249). Niniejsza ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób ją stosujących. Zgodnie z art. 6 pkt 2 przytoczonej wyżej ustawy, na gminie ciąży obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, między innymi poprzez opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2027 został opracowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Łądku.

Program określa działania, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub uwikłanych w zjawisko przemocy domowej, angażuje wiele służb, instytucji, organizacji do odpowiedzialności za ich realizację. Wobec powyższego przyjęcie uchwały jest zasadne.